

Oyunun Psikoloji ve Çocukların Yetişmesindeki Etkileri

Oyun, çocukların yaşamında çok önemli bir noktaya tekabül eden sihirli bir dünyadır. Oyunun dünyası çocuk hakkında birçok bilgiyi içinde barındırır. Çocuklar oynadıkları oyunlarda aslında kendilerinden birçok parça yansıtırlar. Bundan dolayı oyun, çocuğun zekâ, beden ve kişilik gelişimini pek çok açıdan etkiler. Çocuklar oyun aracılığıyla kendisini tanımayı ve daha iyi ifade etmeyi öğrenirler. Oyunlar yerinde ve doğru bir şekilde kullanıldığında çocuğa en ideal öğrenme ortamını sunabilir. Çocuklar gerçekte çevresindekilere söylemekten çekineceği birçok şeyi oyun ortamında dile getirebilirler. Oyunların kendini ifade etmeye aracılık eden ortamı, çocuğun kişiliğini şekillendirmesine büyük katkı sağlar. Bu sebeple çocukların içinde bulunduğu durumu anlamak, sorunlarını daha rahat bir şekilde çözüme kavuşturmak aracılığıyla genellikle oyun terapisi yöntemi kullanılır. Çünkü kelime dağarcığı kısıtlı olan çocuklar, sorunlarını, sıkıntıları, duygularını ve düşüncelerini ifade etmekte zorluk yaşayabilir. Oyunun doğal ortamında ise bir yandan oyun oynarken bir yandan da duygu ve düşüncelerini, neler yaşadığını kendiliğinden salt bir şekilde yansıtacaktır.

Bir çocuğun sağlıklı bir psikolojiye sahip olup olmadığı, oynadığı oyunlardan öğrenilebilir. Oyunlar eğlendirirken bir yandan da çocuğun ruh dünyasını bizlere sunarlar. Bu nedenle oyun oynamayan çocuğun genellikle bir problemi olduğunu söylemek pek yanlış olmaz. Çünkü oyuna yanaşmayan çocuğun, yaşadığı problemlerden dolayı kendi içinde çocukluktan çıkıp yetişkin hissetmesi söz konusu olabilir ya da maruz kaldığı olumsuz anıları onu oyun oynamaya, hayata karşı bir isteksizlik haline sokmuş olabilir. Çocukların hangi tür oyunlar oynamaktan hoşlandıkları, bize onların karakteri ve yaşadığı ortam hakkında bilgi verir. Günümüz modern dünyasında teknolojinin her anlamda yaşamımıza girmesiyle birlikte oynanan oyunların içeriği ve oyunların oynanma şekli de değişime uğramıştır. Örneğin eskiden mahalle kültüründe sokakta canlı bir şekilde oynanan oyunlar yaygınken günümüzde online ortamda bilgisayar aracılığıyla oynanan oyunlar daha baskın hale gelmiştir. Bunda şehirlerin gittikçe güvensizleşmesi, kapital dünyanın yalnızlığı empoze etmesi sebebiyle bireylerin kendi iç dünyalarına çekilmeleri ve ebeveynlerin her ikisinin çalışma yaşamında olması sebebiyle çocukların dışarı ile bağlantılarının kesilmesi gibi durumlar da etkili olmuştur.

Çocukların bilgisayar başında çevrimiçi olarak oynadıkları oyunlar ve açık havada oynanan oyunlar onların kişisel gelişimine olumlu ve olumsuz etki edebilir. Oyunlar aslında çocukları yaşama hazırlayan bir araçtır. Oyun oynarken bir yandan paylaşmayı, gözlem yapmayı, zor anlarla nasıl başa çıkabileceğini öğrenen çocuklar yaşamın getireceklerine karşı tecrübe kazanmış olur. Günümüz modern dünyasında artan şehirleşme ve boş bulunan her yerde yükselen binalar çocukların oyun oynayacakları alanları ortadan kaldırmış, bu sebeple çocukların mahalle arasında oynayacakları oyunlar rafa kaldırılmıştır.

Mahalle kültürünün giderek azalmasıyla çocukların oyun mekânları yaşadıkları evler olmuştur. Ebeveynlerin her ikisinin de pahalılaştıran yaşam standartları ve daha güzel bir yaşam için çalışmaya başlaması sebebiyle çocuklarla ilgilenme vakitleri giderek daralmıştır. Ev ortamı açık havada oynadığı oyunların özgürlüğünü sunamayacak kısıtlı bir ortam olduğu için çocuklar dijital oyun dünyasına giriş yapmaya başlamıştır. Çünkü evde oynanacak oyunların bir sınırı var; çocuk evdeyken açık havada olduğu gibi özgürce koşturamayacak, hoplayıp zıplayamayacak, alt kattaki komşusunu rahatsız etmemek için top sektiremeyecek, bağıra çağıra şarkı söyleyemeyecek. Tüm bunlar bir araya gelince; çocuk için evde yapılabilecek en sık kullanılan oyun çeşitleri de bilgisayar, tablet, telefon ortamında oynanan bu çevrimiçi oyunlar olmuştur.

Bilgisayar, tablet, telefon oyunları çocuğun hemen elinin altında olan, ne zaman canı sıkılsa bir tuşla ulaşabildiği ve belki de çocuğu kontrol etmenin en zor olduğu ortamlardan biridir. İsteddiği zaman mahalle arkadaşlarıyla sokakta özgürce oynayamayan, bu kültürle büyümeyen günümüz modern dünyasının çocukları için en önemli oyun, teknoloji aracılığıyla oynadıkları oyunlardır. Teknolojinin evimizin içine, hatta başucumuza kadar girmesiyle birlikte sınırlar ortadan kalkmış, artık kontrol gittikçe zorlaşmıştır. Çocukların oynadıkları oyunların içeriği hakkında bilgi sahibi olmayan ve doğduğu andan itibaren teknoloji ile haşır neşir olarak büyümesine müsaade eden ebeveynler gün geçtikçe daha da sorumluluktan kaçır hale geldiler. Teknoloji ortamı uçsuz bucaksız bir ortamdır. Çocuklar istediği her türlü oyuna rahatça erişebilirler. Bu da onların kişisel gelişimlerine, sorumluluk ve güven duygularına olumlu katkı sağlayan açık hava oyunlarına karşı isteksiz olmasına sebebiyet vermiştir. Bilgisayar, tablet, telefon vb. teknolojik aletlerdeki oyunların hepsinin kötü olduğunu veya çocuğa olumsuz etkide bulunacağını söylemek de doğru olmaz. Ancak kontrolsüz ve bilinçsiz kullanılan teknolojik içerikler, çocuğun yaşına ve kişiliğine uygun olmayan oyunlar, çocukların gelişimine zarar verebilir. Çocukların oyun ortamı onların arkadaşlık edinmelerine, sosyalleşmelerine, başkalarıyla iletişim kurmalarına ve arkadaşlarının duygularını, düşüncelerini anlayıp empati yapmalarına büyük katkı sağlar. Bilgisayar ortamında bu durum mümkün değildir, tek taraflı oynanan oyun çocuğa açık havada yaşlılarıyla birlikte oynanan oyunlar kadar sorumluluk, mücadele, azim, fedakârlık duygusunu ve gelişimini katkı sağlayacak ortamı sunamaz.

Çocukları tamamen gerçek hayattan soyutlayarak bilgisayar, tablet, telefon ortamındaki o kısıtlı ve yapmacık dünyaya hapsedmek onlara haksızlık etmek, hayatındaki bir dönemi çöpe atmak olur. Gelişimine en faydalı şekilde eğlenerek büyümesini engellemek olur. Hayatı sokaklarda öğrenen çocukların yetişkinliğe adım attıklarında birçok tecrübeyi çocukken sokakta oynadıkları oyunlar sayesinde kazandığı görülmektedir. Sokak oyunları ile iç içe büyüyen çocuklar genelde daha özgüvenli, sorunlara karşı daha kolay çözüm üretebilen, duygularını ve düşüncelerini paylaşmak konusunda daha rahat olabilen bir kişiliğe sahip olurlar. Çünkü yaşam, sokağın içindeki o kaldırım taşında, köşedeki bakkalda, kenardaki dikili ağaçtır...